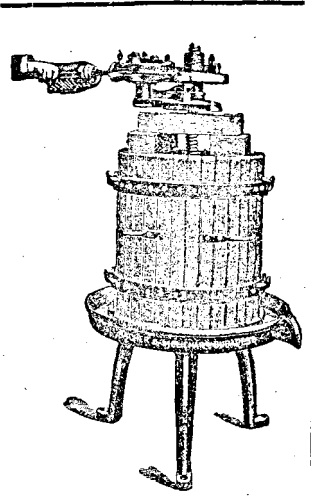
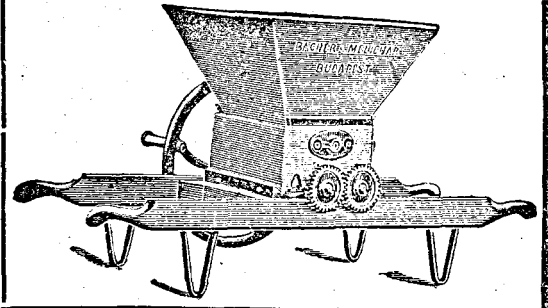

ERDÉLYI GAZDA

„MABILLE“ ÉS „EXPRESS“

SZŐLŐPRÉSEK,
— legújabb szabad. kuphengeres —
SZŐLŐZÚZÓK

1266.

a legtökéletesebb és legjobb kivitelben, a legnagyobb munkaképességgel,
— olcsó ár s kedvező feltételek mellett. —

Addig mig borpréseimet meg nem
tekinti, szükségletét ne fedezze.

SZÜCS ZSIGMOND
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

Trágyagypsz!

Mint az összes Erdélyi Gypszgyárak központi irodája,
ajánlunk

kitünő erdélyi trágyagypszet!

A leghálásabb és legolcsóbb műtrágya az ERDÉLYI TRÁGYAGYPSZ amely különös sikerrel alkalmazható istállótrágya javítására és conserválására, luczerna, lóhere és a pillangós növények trágyázására, mészszegény vagy saikes talajok javítására, szőlőtrágyázásra, burgonya és konyhakertészethez.

Legolcsóbb árajánlattal bármely vasuti állomásra
készséggel szolgál a

1590

Magyar Gypszkereskedelmi

Részvénytársaság,

BUDAPEST,

V., kerület, Dorottya-utca 9. szám.

Url Rezső

sertésbizományos
BUDAPEST,

VIII., Berkocsis-utca 12.

Sertéseket

sovány és hizott álla-
potban a legmagasabb
napi árakon értékesít

1534.

Lónyiró ollók,

Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS“

istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek

legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

czégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.

— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

1532.

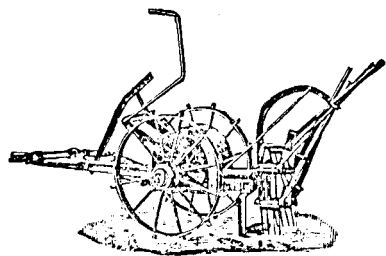
DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
Budapest. VI. Váci-körút 59.

— Szabadalmazott —

BURGONYAKIEMELŐ

— GÉPJE —

a nagy-enyedi kiállítás bezárása
után 1 ó október hó 2. és 3.-án

— üzemben fog bemutatattatni —

Méltóságos báró Kemény Árpád úr csombordi
gazdaságának burgonyaföldjein. 1449

— — — Érdeklődőket szívesen lát a gyáros — — —

BAZALTFESTÉK

a legtökéletesebb és legegyszerűbb hidegvizfesték homlokzatok
és helmázolások részére. — Viharálló, mosható, tűzbiztos. —

MIKROSOL

a legjobb és leghathatósabb szer fagomba, falmállás, nyálka
és penészgomba, valamint ezek okozta nedvesség és dohos
vevő ellen. — Ajánlattal és prospectussal szívesen szolgálnak

— az egyedüli gyárosai —

Lutz Ede és Társa, festékgyár

BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

1568 H.

Sárga János, Kolozsvárt

ékszerész, mű-ötvs, egyházi szerek műintézete.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát arany-, ezüst nemükben, drágakő-ékszerekben, valamint Angol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitűnően berendezett műtermében készít ezüst-nemüket, ékszereket, valamint magyar dísz-ékszer és egyházi felszereléseket. 1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legteljesebb Magyar Levelező.

Levélminták, beadványok, folyamodványok; kérvények, családi, kereskedelmi és más levelek helyes-szerkesztésére.

Szerkesztette: **KNORR ALAJOS** ny. kir. táblabíró.

Harmadik javított és bővített kiadás.

Ára füzve 6 kor., aranyozott vászonkötésben. 7 kor. 20 fill.

ÖNÜGYVÉD vagyis gyakorlati útmutatás jogügyletek elintézésére, okiratok a beadványok szerkesztésére, a legújabb törvények alapján, 378 **írománypéldával** felvilágosítva bírák, ügyvédek, jegyzők és felek használatára, írta:

KNORR ALAJOS

köz- és váltóügyvéd, III. oszt. vaskoronarend lovagja, ny. kir. ítélőtáblai bíró. 1460. II.

Hatodik egészen átdolgozott kiadás.

VI. egészen átdolgozott kiadás, a legújabb szentesített törvényekhez alkalmazva. Ára füzve 10 kor., bekötve 12 kor.

Ifj. **NAGEL OTTÓ** könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Muzeum-körút 2. szám (a Nemzeti Színház bérházában)

BENZINMOTOROK, GÖZCSEPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

1458

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: **WESSEL LEÓ** Kolozsvár, New-York-szálloda.

BÜKKFA-SZÉN

waggonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért Retteggi sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy zsákokat kérünk küldeni. Szállítunk szenet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákokat, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárt, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Beesési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisálcrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: **BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám**, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTEZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Agrárpolitika, I. É. E.	587
Gazdatiszti ügyek.	588
Nyomóhengeres sorvetés által elért eredmények az 1904—1905. gybnatorménél.	588
A fagy elleni védekezés módjai és eredményei. Györi L.	589

Könyvismertetés:

Máday: Adatok az alkoholizmus kérdésének ismertetéséhez. Sz. Cs. A.	590
---	-----

Egyleti élet:

Meghívó az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának ülésére.	591
--	-----

Vegyes közlemények:

A nagyenyedi kiállítás eredménye.	591
---	-----

Hirdetések

Agrárpolitika.

I.

Rubinek Gyula, az O. M. G. E.-nek és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének ügyvezető titkárja a *Köztelek* hátsábjain egy hosszabb cikksorozatot tett közzé, amely agrárpolitikánk teendőit nagy vonásokkal vázolja, olyan föladatak elé állítva az állam és társadalom tényezőit, amelyek egyszerre sürgősekké, egyszerre égetőkké válnak, mihelyest a politikai küzdőtér által lekötött figyelmünk a gazdasági és szociális kérdések iránt megint fogékonnyá válik.

Rubinek Gyula személye és eddigi működése, de nemcsak, hanem cikksorozatának tartalma is megérdemli, hogy azon problémák felé forduljunk, amelyeket ő a jövő agrárpolitika által vél megoldandónak; megérdemli, hogy ezen általa megjelölt állami és társadalmi föladatokat megösmertessük, de sőt azokra észrevételeinket is megtegyük. És még ez sem lehet elég. Nem áll módunkban, hogy az államkormányzatnak programot szabjunk elé a jövő agrárpolitikai munkásságát illetően; de szükséges, hogy a gazdatiszti szervezetek figyelmét föl hívjuk, hogy most, az állami élet megzavarodott állapotában a társadalmi erőket gyűjtsék össze és szervezzék a jelen legszükségesebb munkáinak elvégzésére és a jövő, tömérdek elmulasztott és elvesztett helyreépítési hivatott munka programjának megalkotására.

Mindaz, amit Rubinek a jövő agrárpolitikától kíván, tulajdonképpen követelménye az O. M. G. E. és a képviselőházi többségnek a vámterület kérdésében való álláspontjának, tulajdonképpen határozottabb megjelölése azon »kellő előkészület«-nek, amelyhez az önálló vámterület elfogadása ezek és Rubinek által köttetett. És annál aktuálisabb, annál érdekesebb ez a fejtegetés, mert éppen azt világítja meg, vajjon képesek vagyunk-e előkészülni, és mert megjelöli az előkészítés, a megvédés eszközeit.

A Széll-Körber vámtarifában lefektetett agrárvámvédelem a külföldi verseny ellenében, a szabad forgalom Ausztriával 1917-ig legalább a legfontosabb mezőgazdasági terményeket illetően; a fogyasztási

adóvonalnak 1908-ban való föllállítására a mezőgazdasági ipar fejlesztése céljából, az önálló nemzeti banknak létesítése 1910-ben, a német és olasz kereskedelmi szerződések megkötése, a szerb állatbehozatal betiltása: ez az, amit Rubinek a vámpolitika terén kíván. Hogy mindez fodi a magyar gazdatiszti közönség kívánalmait, az nem lehet kérdéses; kérdéses csak az, vajjon lehetséges lesz-e Ausztriával olyan új viszonyba lépünk, amely a szabad forgalmat egyes kivíteli cikkekre nézve biztosítja, anélkül az ezzel szemben nyújtandó előnyt atöbbszörös állami állam is nem követelné.

A hitelügy terén Rubinek a jelzálogos hitelt az »Országos Közp. Hitelszövetkezet« és a »Kisbirtokosok Földhitelintézete« együttes akciójával már megoldottnak tekintti; a személyi hitelt illetően pedig a kisbirtokosok részére a hitelszövetkezetnek minden községre kiterjedő szervezetével, a középbirtokosok részére pedig a közraktári hálózatnak az ingó záloghitellel való létesítésével véli megoldhatónak. Ezek mellett és ezekkel összefüggésben a földtehermentesítés, a törzsörökösödés és a jelzáloghitellel összekapcsolt életbiztosítás az, amit Rubinek a hitelügy terén kíván. Nagy és üdvös intézmények ezek, amelyek részére azonban előbb át kell gyúrni a közszellemet, amelyeknek befogadására fogékonnyá kell tenni a lelkeket a falusi házacskákban is és az udvarházakban is.

A földbirtokpolitikánál is elsőrangú föladatai vannak az államnak nemzeti és földbirtokpolitikai szempontból. Rubinek a földbirtok megosztásának az állam által való irányítását, az idegen kéz földbirtokvásárlásának korlátozását, új telepítéseket és új középbirtokososztály megteremtését, valamint az amerikai kivándoroltak nagyarányú visszatelepítését kívánja. Csak röviden érinti, inkább csak felsorolja Rubinek az ezen téren való teendőket, pedig talán nincs olyan tere az agrárpolitikának, ahol a megoldás módjainak, a fölhasználható eszközöknek megválasztása olyan nagy mértékben befolyásolná az eredményt, mint éppen itt. A teendők megjelölése itt önmagától adódik; de az azok végrehajtására irányuló határozott javaslatok — amenny-

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari magkereskedő

Budapest

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-Lajos-utca 4. sz.

Számos tisztelt vevői kívánalmának megfelelően, valódi haarlami virághagyományból oly gyűjteményt állított össze, mely a fajok változatossága és az ár olcsósága miatt csakugyan méltók a figyelemre.

Szállít ugyanis legjobb választása szerint a következő gyűjteményt:

1. számú gyűjtemény:

- 10 drb. jácint, névvel ellátott 10 diszfajtából,
- 10 „ tulipán, korai teljes 10 fajtából
- 10 „ tulipán, korai egyszerű Duc van Toll 10 fajtából.
- 10 „ crocus, minden szinből.
- 5 „ nárcis, vegyes.
- 5 „ tazetta, vegyes.
- 10 „ ranunkula, vegyes.
- 10 „ Galanthus Elwesii.
- 10 „ Trecsia refracta alba.

Az egész gyűjtemény ára 8 korona.

Megrendelés esetén tisztelettel kérjük az „Erdélyi Gazdára“ hivatkozni.

„Szüreti árjegyzékünk“ és „Őszi mag-árjegyzékünk“

megjelent és azt kivnságra bárkinek, ingyen megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

nyiben azok jók — válthatják a kiválókat tényekké.

A földbirtokpolitikáról az értékesítés ügyére tér át mindjárt a cikk és nem nyomhatjuk el azon észrevételünket, hogy előbb a *termelés* megjavítására, megváltoztatására, ujjaszervezésére kellett volna áttérni. Mert akár 1917-ben, akár előbb tér át az ország az önálló vámterületre, az előkészítés egyik fontos tényezője az kell, hogy legyen, hogy azon termelés helyébe, amely a kivitel szükségképpen megszorításával veszteséget fog szenvedni, olyan termelés jöjjön, amelyet az Ausztria felől emelt vámkorlát kevésbé fog sújtani és olyan termelés jöjjön, amely az iparral bíró Magyarországnak munkáit élelemmel, gyárait nyersanyaggal kellőképpen ellássa. Ezen szempontból mindenekelőtt föl kell állítani annak a mérlegét, hogy például a gabonatermesztés helyett hol lehetne jövedelmezőbb ipari növényeket, takarmánynövényeket, kerti-veteményeket, stb. termesztési és széles körű akciót kellene megindítani az okszerű termelési eljárásoknak meghonosítására, s ezáltal a hozamoknak fokozására. Mert Magyarországnak nagy részei, így például az Alföld, de Erdély is még igen-igen távol állnak attól, amit külterjes gazdálkodás mellett is el lehetne érniök csnpán az eddigi gazdálkodási technika megjavításával. Az állami agrárpolitikának ezt a tért sem szabad teljesen az egyéni kezdeményezésnek átengedni, hanem a kezdeményező és vállalkozó szellemet pártolnia és fejlesztenie kell.

Természetes, hogy az értékesítés is nagy föladatokat ró az agrárpolitikára és a gabonaértékesítés baján, de majdnem minden más terményünk értékesítési nehézségein is az értékesítő szövetkezeteknek létesítése segíthet s noha ezeknek létesítése elsőrangú társadalmi föladat, azért az állami támogatást sem lehet itt nélkülözni éppen úgy, mint a kiviteli vállalatoknál, amelyeknek szintén a társadalomból kell kiindulniok és megindulniok, de az államnak anyagi és főleg erkölcsi támogatása mellett. És ebből a kiválómból kifolyóan a külföldi gazdasági és kereskedelmi szak tudósítói intézményt alaposan kellene reformálni, üzleti irányúvá kellene tenni, vagy más, alkalmas szervekkel kellene fölváltani. Ismételjük: az értékesítés szervezése, a külföldre irányuló kivitel föllendítése par excellence gazdatársadalmi föladat, s az államnak ezen föladat teljesítésére kell alkalmassá tenni a gazdatársadalmat és azok szervezettségét.

(Folytatjuk.)

É. E.

Gazdatiszti ügyek.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület október hó 1-én Nagy-Enyeden választmányi ülést tartott, amelyen *Lészai Ferenc* elnökön és *Éber Ernő* előadón kívül jelen voltak: *Balogh Gergely*, *Kovács Béla*, *Gidófalvy Kálmán*, *Szövérdffy Lőrinc*, *Szánthó Károly*, *Farkas András*, *Elekcs Árpád*, *Stefani Sándor*, *Schmidt János*, *Belle László*, *Bedőházy Pál*, *Szász József*, *Gál Lajos* választmányi tagok.

A folyó ügyeken kívül a választmány az elnökség által előterjesztett két javaslattal foglalkozott, és pedig az egyikkel, amely a *vidéki gazdatiszti bizottságok* megalkotását célozza és a másikkal, amely egy erdélyi *gazdatiszti főkönyv* összeállításával bizza meg az elnökséget.

Az első tárgyat illetőleg a következő határozat hozatott:

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választmánya azon céltól vezéreltetve, hogy a gazdatisztek társaságos érintkezését fokozza, a nézetek kicserélésének és a tanulságok közlésének alkalmait szaporítsa, a közös érdekek megismerésére és megvédésére a kellő együttműködést megszerezze:

fölvívja az egyesület alelnökeit és tagjait, hogy az egyes nagyobb területű erdélyi vidékek tagjaiból *vidéki bizottság* alakítsanak.

Ilyen bizottságok alakítását a választmány ezidőszert a következő vidékeken javasolja:

1. A Maros- és Küküllő mentén *Deák Ignác* alelnök által;
2. Alsófehér-, Hunyad- és Tordaaranyos vidékére *Szántó Károly* alelnök által;
3. A Mezőségen *Gönczy Mihály* vál. tag által.

Ezen bizottságoknak elnökei a nevezettek, tagjai az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesületnek összes, azon vidéken levő tagjai lesznek.

A bizottságok föladata általában a következő:

1. A gazdatiszti érdekképviselő meg erősítése az egyesület tagjainak növelése által;
2. Gyűlések, összejövetelek, mulatságok lehető gyakori rendezése a testületi szellem emelése, a gazdatiszti kar helyzetének megbeszélése és egyes közérdekű gazdasági és gazdatiszti ügyek megvitatása céljából.
3. Az egész, vagy a vidéki gazdatiszti kar érdekében való javaslatoknak a gazdatiszti egyesülethez való terjesztése;
4. Közreműködés az erdélyi gazdatiszti főkönyv összeállításánál.
5. A gazdatiszti karban történt minden személyi változásnak ellenőrzése és az egyesülethez való bejelentése.

Ezen általános jellegű teendőknél kívül a bizottságok vidékük gazdatiszti érdekeiben minden fölmerülő esetben és különös alkalmakkal a kellő intézkedéseket, vagy javaslatokat megteszik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület a bizottságok minden indokolt kérésére anyagi helyzetéhez képest segítyezi a bizottságokat a főnnebb vázolt cél elérésére.

A további intézkedésekkel választmány az elnökséget bizza meg.

A második tárgyat illetőleg a választmány az elnökséget és titkári hivatalt utasította, hogy tegye meg a kellő intézkedéseket egy erdélyi *gazdatiszti főkönyv* létesítése iránt, amely főkönyvnek rendeltetése az, hogy a

hazarészünk gazdatiszti karának anyagi és szellemi helyzetét jellemző adatokat magában foglalja. Ehhez a rendeltetéshez kepest a főkönyv a következő adatokra terjeszkednének ki:

1. A gazdatiszti neve és lakóhelye;
2. A gazdatiszti kora és családi állapota;
3. A szaktanulmányok eddigi gyakorlata tere;
4. Szolgálati éveinek száma;
5. A jelenlegi birtokos neve és a birtok nagysága;
6. Milyen minőségben szolgál;
7. Mi a javadalmazása készpénzben, mi a természetbeni járandóság pénzértéke;
8. Milyen gondoskodás történt nyugdíja biztosítására;
9. Helyváltoztatások;
10. Megjegyzések a bejelentés után történő változások följegyzésére.

A gazdatiszti egyesület elnöksége most ezen az úton hívja föl a gazdatiszteket arra, hogy ezen két tervre és azok kiviteli módjára nézve tegyék meg az *Erdélyi Gazda* hasábjain észrevételeiket és javaslataikat, hogy úgy a legjobb megoldási mód legyen választható.

A választmány egyébként elhatározta, hogy legközelebbi ülését Tordán fogja tartani.

Nyomóhengeres sorvetés által elért eredmények az 1904/1905. gabona-termésnél.

A tavalyelőtti esztendőben *Töpfer*, Lipcse melletti földbirtokos az őszi gabonának kifagyás ellen való védelme céljából a vetőgépekre olyan szerkezetet alkalmazott, mely ma már a német gazdáknál szelvény-hosszában elterjedt és érdemes arra, hogy nálunk is megismertessék. Ez a szerkezet abból áll, hogy a sorvetőgép sarúnyelére mintegy 20 cm. átmérőjű és 4 cm. széles öntött vasból való nyomóhengerek (olvastuk „hengerkeréknek” is); németül „*Druckrollen*” vannak alkalmazva akként, hogy a vetősarú nyomóban a földet mindjárt megnyomják. Töpfer ugyanis azt a megfigyelést tette, hogy az őszi gabonavetéseknél a két, a vetőgép kerekek hosszában futó sorban a növények állása tömöttebb volt és az áttelelés kedvezőbb, aminek okát ő a kerekek által okozott nyomásban kereste. Arra a gondolatra jött tehát, hogy minden egyes sor részére megadja ezeket a föltételeket az által, hogy minden vetősarúhoz egy hengert alkalmaz, amely közvetlenül a vetés után mindjárt összenyomja a földet. Miután ezáltal a sorok közt levő talaj érintetlen marad, véleménye szerint a mélyedésekben a növényeknek a fagy ellen védelmük lesz.

Ezen eljárást dr. *Frank* lipcsei mezőgazdasági főiskolai tanár megfigyelte és megvizsgálta és egy kísérlet alapján arra a következtetésre jutott, hogy a *nyomóhengeres vetés nemcsak hogy a téli hideg ellen nyújt védelmet, hanem, hogy határozottan kedvező hatású a talaj fizikai alkatára is, ami terméshozam emelkedésben jut kifejezésre.* »Nem határozta meg volna el magam a múlt évben, az egy kísérlet alapján tett megfigyeléseim közzétételére — mondja Frank tanár — ha nem győződtem volna meg arról, hogy azon megfigyelésnek eredményei sokkal nagyobb horderejűek lesznek, mint az első pillanatban gondolni lehetett. Csak hogy úgy találtam, hogy azok kiválóan alkalmasak

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előlegot ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Ártraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előlegot adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1005)

a gazdák figyelmét arra irányítani, hogy földjeink hozamának fokozását nemcsak a trágyázás mértéke, hanem a talajművelés is erősen befolyásolja.

Frank tanár első cikkei után, mely a „Deutsche Landwirtschaftliche Presse” 1904. 64. és 70. számaiban jelent meg, többirányú kísérlet és vizsgálat történt ezen eljárást illetően és többek között a német országos gazdasági egyesület által is és az 1904/1905. évben Frank a legkülönbözőbb talaj és gazdálkodási viszonyok közt számos kísérletet végzett és végeztetett, amelyeknek eredményeit a „Deutsche Landwirtschaftliche Presse” legutóbbi számaiban teszi közzé s amelyeket most mi is ismeretünk.

I. Őszi búzával való kísérletek.

1. Grossschocherban: A kísérleti-ter elveteménye istállótrágyázott burgonya volt. A búza hektárjára 16 kg. ammoniaknitrogén és 36 kg. vízben oldó foszforsav-trágya adatott. A talaj nedves helyen levő agyag volt. A vetés október 6-án történt. A kísérlet három parcellán történt és célja volt, hogy megállapíthassák, milyen előnyei vannak a nyomóhengeres vetésnek a rendes sorvetés fölött, amely utóbbinál vetés után boronálás is következett és hogy az ilyen utómunkálat milyen hatással van magára a nyomóhengeres művelésre. Tehát a következő változatok voltak:

- a) nyomóhengeres vetés utómunkálat nélkül,
- b) nyomóhenger nélküli vetés utánboronálással,
- c) nyomóhengeres vetés utánboronálással

A kikelést illetően megjegyzendő, hogy a nyomóhengeres vetésnek határozott előnye volt. Az áttelelés minden nevezetesebb baj nélkül történt. A vegetáció március végén egyszerre indult meg mindhárom parcellánál. A növények fejlődésének megfigyelése céljából április 17-től a július 25-én történt aratásig négyszer vettek próbát egy gépnym szélességből és 1 méter hosszúságból. Az eredmény következő volt:

1. Vizsgálat április 17-én:

	1 m. sorhosszúságban volt				
	növények száma	szárak száma	szárzsúly g.	Tehát a nyomó-henger által elért többlet g.	Növények hossza cm.
a) nyomóhengerral utánboronálás nélkül	23 23	91.0	2.29	-0.07	6.15
b) nyomóhenger nélküli utánboronálással	26.30	85.4	2.36	—	6.08
c) nyomóhengerral utánboronálással	24.10	90.0	2.60	+0.24	6.54

2. ik vizsgálat május 8-án:

u) nyomóhengerral utánboronálás nélkül	32.0	134.0	9.8	+5.55= 130%	13.35
b) nyomóhenger nélküli utánboronálással	22.0	78.6	4.25	—	11.0
c) nyomóhengerral utánboronálással	27.60	114.3	8.84	+4.58= 108%	12.62

3-ik vizsgálat június 5-én:

a) nyomóhengerral utánboronálás nélkül	38.7	59.8	56.06	+13.95= 33.3%	62
b) nyomóhenger nélküli utánboronálással	39.8	55.1	42.11	—	58.38
c) nyomóhengerral utánboronálással	37.1	58.6	53.40	+11.29= 26.8%	62

A 4-ik vizsgálatnál július 27-én, időszüke miatt csak az a) és b) parcellák eredménye volt kiszámítható és pedig:

	1 m. sorhosszúságban volt			Tehát a nyomó-henger által elért többlet g.	Növények hossza cm.
	növények száma	szárak száma	szárzsúly g.		
a) nyomóhengerral utánboronálás nélkül	34.5	47.0	—	Lásd	26.92
b) nyomóhenger nélküli utánboronálással	27.5	37.0	—	termés-eredményt	90.08

A terméseredmény volt:

	Szem- és polyva- termés kg.	Szalma termés kg.	Tehát a nyomó-henger által elért többlet
a) nyomóhengerral utánboronálás nélkül	2653	5447	+167 kg. = 6.7%
b) nyomóhenger nélküli utánboronálással	2486	5614	—
c) nyomóhengerral, utánboronálással	2610	5522	+124 kg. = 5%

Nézzük meg ezeket a számokat közelebbről. Bár az első vizsgálatnál április 17-én az a) parcella szárzsúlya valamivel kisebb, a szárok számából már következtetni lehet arra, amit a többi vizsgálat bizonyít, hogy az a) parcella növényzete fejlődésben mindig előtte van a másik kettőnek, különösen a b)-nek, úgy, hogy a legmagasabb növények és legnagyobb szárzsúly mindig az a) parcellán van. A legkisebb eredmények mindig a b) parcellán vannak, úgy, hogy a nyomóhengerek kedvező hatása nyilvánvaló. A nyomóhengeres vetés utáni boronálás úgy látszik nem kedvez a növényi fejlődésnek, mert a c) parcella mindig mögötte maradt az a)-nak. A szemtermés-többlet az a) parcellán — mint láttuk — 1.67 métermázsza, közel 7% volt és itt meg kell jegyezni azt, hogy a kísérlet tere maga is elég nedves volt, azonkívül májusban és részben júniusban bőséges csapadékok voltak, úgy, hogy a nyomóhengerek hatása nem is juthatott annyira érvényre, mint kevésbé esős években. És még így is nyilvánvaló a nyomóhengerek haszna.

(Folytatjuk.)

A fagy elleni védekezés módjai és eredményei.

A harmadik út: a levegő mesterséges felmelegítése csak akkor járt eredménnyel, ha a hőmérséklet alacsony és nincs szél. Szénmedencéket állítottak fel — mert átható meleg kell a szél felé eső oldalra.

A hideg levegő elvezetése csak hullámos felületen sikerült. Nagy tüzeket gyújtottak a völgyben és bevárták, míg a hideg levegő a hegyoldalon alááramlik; vagy szélterőket állítottak fel, melyek szivattyúzó hatásuk. A különböző hőmérsékletű levegőrétegek összegyűjtését még nem próbálták meg, de nem is sokat várnak ettől.

Az említett kísérletek nagy részét ugyanaz a társaság egyidejűleg kísérte meg; érdekes lesz az eredményeket röviden ismertetni. A kísérleteket 1897—98. Kaliforniában hajtott végre a kertészeti egyesületben Riserside-ben a legkülönbözőbb irányban fekvő helyeket vevén fel és megfigyelték a hőmérsékletet és a levegő nedvességét.

A kezdeti hőmérséklet — 3° C volt. Égő, nedves szalma felemelte kerek 2°-ra. Egy fecs-

kendő gőzgép ugyanezt az eredményt érte el egyik kertben egy másikban azonban kevés volt egy gép, úgy, hogy 4 órai működés után sem történt hőemelkedés. Véleményem szerint ott volt a hiba, hogy a forró vízcspek nagyon hirtelen gőzzé váltak s az ezáltal beálló hideg megakadályozta a levegő felmelegedését. Egy e mellett fekvő kertet szénmedencékkel óvtak meg a fagytól s a temperatura 6° emelkedést mutatott. Néha 0° on túl is sikerült a felmelegítés. Egy ezzel határos helyen, melyet csak a rajta levő fák óvtak, 3°-el volt melegebb a levegő, de lehet, hogy ezt a hőfokot a mellette levő szénmedence füstje is befolyásolta. Égő olajmedencék még nagy számmal felállítva sem érnek ugyiszólván semmit. Mesterséges tető alatt a hőfok — 3° volt. Az egyszerű robbantás nem használt semmit. ezek egy éjszakai kísérlet eredményei. Összevéve, a következő adatokat szolgáltatott a kísérletek:

1. A hőmérsékletet a száraz hő okvetlenül fokozza. 2. Forró gőz fecskendezése nem látszik célravezetőnek. 3. A kisugárzás általi melegvesztés nagy mértékben csökkenthető nedves, páras anyag tüze által, ha nem soká késünk vele. 4. A gyümölcsfákat nagy hidegben szövetburkolattal óvhatjuk meg, ami azonban tekintve a költségeket, általános használatra nem alkalmas.

Kérdés, vajon ezek az eredmények más éghajlat alatt is elérhetőek és milyen mértékben. A páras, nedves anyag égetése mindenestre nagyon jó óvszer. Az eljárás nem költséges s ehhez járul még, hogy a megmaradt hamu megtrágyázza a földet.

Az igazán eredményes védekezéshez szükséges azonban, hogy minden egyes éjszakai fagy előre érezhető legyen, mert egyetlen egy előre nem látott eset meddővé tehet minden fáradozást. De másrészt fölsőlegessé válhat gyakran az óvintézkedés. Hogy tekintélyes eredményre jussunk, határozott, biztos előjelek szükségesek. Erre szolgál a gazdák figyelmébe olyan sokszor ajánlott psychometer, melyre a szaktudós is mindig utal. Talán még praktikusabb a hajszál-higrometer. Mindkét készülék alkalmas, csak a psychometer kezelése sok bajjal jár. Szükséges ugyanis, hogy a harmatpont ismeretese legyen és ez csak számításal lesz ismertté a psychometernél, ezért gyakorlati célra kevésbé ajánlatos. Nem jönnek számba a spirálhigroszkopok sem más ilyenféle nagyon is elterjedt eszközök. Úgyiszlóván a Lambrecht göttingai tanár polimétere és a fentemlített hajszál-higrometer az egyetlen, mely a gyakorlati szempontot is figyelembe veszi. Én magam már esztendőnk óta ismerem és szemmel tartom működését, tehát tapasztalatból bízom meg e jóslatában. Garanciaképpen néhány nagy név is szólhat e higrometer praktikus hasznáról; így újabban Schuman stettinai neves mezőgazdász egy röpiratot irt róla. Jedermann sein eigener Wetterprophet (Mindenkéi időjós) címen.

Ha a levegő egy bizonyos mennyiségű nedvességet tartalmaz, csak egy meghatározott fokra hűlhet le anélkül, hogy a nedvesség kiválna, vagyis anélkül, hogy módja volna ködnek, harmatnak, esőnek, dérnék képződni. Ha ez az időpont elkövetkezett, kiválik a víz pl. harmat alakjában, innét a harmatpont

Lóheremagot vásárol a legmagasabb napi árban

HALDEK

magnagykereskedése és heremagkiviteli üzlete, József főherceg Ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója BUDAPESTEN, VII. KERÜLET, KÁROLY-KÖRÜT.

elnevezés. Minél mélyebben van ez a fok, annál inkább le kell hűlni a levegőnek, hogy lecsapódás történjen. Ezen alapszik a higrométer időjárásjelzője. Az éjjeli fagy előre jelzése következőleg történik: Ha az úgynevezett barometri nyomás alatt áll az idő — ami csak nagy ritkán jár éjszakai fagygyal, többnyire csak akkor, ha már nappal is fagyott — akkor naplemente táján minden időszakban jellemző állapot áll be: temperatura és nedvesség tekintetében. A változó, szabálytalan nappali befolyás megszűnik, felváltja a szabályos éjszakai változás. Az ekkor jelentkező harmatpont bizonyos mértékben a nappali munka eredménye. A további változás nagyon szabályos, ha tiszta égboltozatnál megy végbe így pl. a hőmérséklet csökkenés. Beható kísérletek és megfigyelések azt mutatják, hogy éjszakai fagy akkor várható, amikor a harmatpont már a késő délutáni órában 6° alá süllyed. Tehát ezt a harmatpontot kell kipuhatólni. Erre való a higrométer, mely akár mechanikai uton, akár valami táblázat segítségével megmutatja ezt nekünk. Csak higrométeren olvashatjuk le azonnal az eredményt: a kondenzációs higrométeren, amely tisztán fizikai készülék, nagyon finom kezelést igényel s azért gyakorlati célra nem alkalmas. A másik a már előbb is említett poliméter. Ezen a készüléken nemcsak a nedvességi százalék skálája van meg, hanem az úgynevezett fokjelző számok is rajta vannak. Ha ezeket a számokat levonjuk a hőmérséklet számából, megkapjuk a harmatpontot. Ez kétségkívül nagyon egyszerű. A hőmérő hozzátartozó része a készüléknek, nem kell tehát azt is külön beszerezni.

Ha minden megfigyelés nélkül tisztán csak érzékünkre támaszkodunk, sokat kockáztatunk, jöjjön bár csak egy előre nem látott fagyos éjszaka, kárbavesztett az egész kiadás, amit a védelemre költöttünk. Ha pedig nap-nap mellett intézkednénk az éjszakai fagy ellen, mindenesetre többet költenénk 25 márkánál, a készülék áránál. Mindenesetre több a valószínűsége annak, hogy az éjszakai fagy készületlenül talál minket, mint annak, hogy higrométer nélkül is előre megjósolhassuk jövetelét. Ha valaki az olvasók közül kísérletet tenne gazdaságában védekezni a fagy ellen és kísérlete azonnal haszonnal járna, közölje az eredményt. Ha a meteorologia nem ismeri a gazdasági, gyakorlati eredményeket, nagyon nehéz célhoz jutni.

Az eredmények egyrészt a gazda és gyümölcsstermelő hasznára vannak, másrészt a szaktudós, a meteorologus céljait szolgálják, mindenesetben mindkettőjüknek haszná van belőle. A főkérdések: 1. Mekkora a megvédett terület? 2. Mennyi az összköltség s mennyi esik belőle egy éjszaka védelmére? 3. Mennyi időre volt szükség? 4. Váratlanul jöttek-e fagyok? 5. A földdarab helyi fekvése. 6. A megóvott növényfajta. 7. Hány esetben nem vált be a védekezés? 8. Milyen volt az uralkodó szélirány; erős vagy gyenge szél járt-e, vagy szélcsend volt? 9. Felhős, derült, borus az ég? 10. Eredmény. Eredmény alatt az elért hőemelkedés és nem az anyagi haszon értendő. Hogy a hőemelkedést konstatálhassuk, természetesen kísérlet előtt és közben szemmel kell tartani a hőmérőt. A poliméterrel hőmérőnk is van; de egy közönséges szobahőmérő is megteszi. Sajnos, nem kifogástalanok ezek az eszközök a hőmérés tekintetében, de azért a hőemelkedést megbízhatóan mutatják. Jó korán akasszuk ki a szabadba, hogy átvegye a szabadlevegő hőmérsékletét. Legcélyszerűbb a tér közepén egy árbocra akasz-

taui vagy pedig egy ferdén a földbe dugott lércra, de okvetlenül ferde legyen, hogy szabadon függjön a hőmérő. Természetesen ne legyen a közelben valami tűz. A poliméterrel nemcsak a hőmérsékletet, hanem a nedvességet is leolvashatjuk.

Még egy kérdés van: a védekezési módus. Mint már az előbb említettük, legcélyszerűbb a nedves, párás anyagok égetése, csak ha a harmatpont nagyon mélyre 0° alá süllyed, akkor válasszunk más módot, nevezetesen szénttűzet, mely a szükséges hőmennyiséget szolgáltatja s e mellett valami nedves anyag tűzét is, mely a kisugárzást megakadályozza és a levegő nedvességét is befolyásolja. Ilyen kombinált kísérlet még nem történt. A fagy előtti és utáni robbantás bizonytalan s legfeljebb csak csökkenti a beállott kárt. Feltétlenül szükséges, hogy nemcsak a kisugárzás megakadályozására szolgáló füst, hanem a nedvességet szaporító vizgőz is fejlődjék; részint azért, mert akkor a harmatpont felszáll, részint azonban azért is, mert leköti a füstöt a földre. Nagyon intenzív hidegnél a levegőt fel kell melegíteni, erre a lobogó tűz szolgál. Itt válik szükségessé az előbbi kombináció.

Hogy nemcsak egyesek hasznára váljék a kísérletezés, kívánatos összegyűjteni az eredményeket s ha olvasóink közül megteszi ezt valaki, nemcsak a mezőgazdaságnak tesz vele szolgálatot hanem nagyon megkönnyíti a tudományos kutatásnak a praktikus megoldáshoz vezető útját.

Közlő: Györi L.

(Vége.)

Könyvismertetés.

Máday: Adatok az alkoholizmns kérdésének ismertetéséhez.

Minden gondolkodó, ki az élet tavaszát az első nehézségek barrikádjait áthaladta és küzdve, látnia kellett, okvetlenül vallani fogja azt a tételt, hogy az embernek legmegátalkodottabb ellensége maga az ember. Boldogulásunk útját, az erő kifejtés teljességét elzárja s magát az embert ólomsúlylyal vonja le a szenvedély meg a bűn.

Egyesek bűne csak egy kis hullámkarika, minőt a tó vizébe hulló csepp okoz, de a társadalom bűne egekig csapkodó hullámverés, mi nemzedékek életébe vág. A népek történetében minden megváltás útját századok jelölik, mert századok ostorcsapása kell ahhoz, hogy a népeket, a társadalmat felverje bűneiből: a közönyösség vagy gyávaság okozta szolgásgátlásból.

Ma nincs nagyobb átka az emberiségnek, mint az alkoholizmus, melyről így ír Sir Andrew Clark a London Hospital főorvosa: „Midőn kórházamnak terméit végig tekintem és látom, hogy tíz betegem közül heten betegségüket az alkoholnak tulajdonítják, akkor mélyen sajnálom, hogy a közoktatás az alkohol kérdésében nem eléggé határozott és eredményes. Mind ezeket látva, gyakran hajlandóságot érzek, hogy orvosi hivatásomat abban hagyva, egy valóban szent keresztes hadjáratra szánjam magamat, hogy minden embernek lelkére beszéljek és mondanám: őrizzétek fajunknak ettől az ellenségétől!”

Vajha megértené a társadalom, megértené az egyesek Gorkij Maxim szavát: Az élet csak akkor teljes és érdemes, ha az ember küzd az ellen, ami megátalja abban, hogy valóban éljen. Nemes makacssággal, büszkén teljes erővel küzdenünk kell az ellenséges erő ellen és kerüljön bármibe, azt le kell győzni.

Sujt már az ostor, a népeket felrázó, csapása égető seb és akinek szive van s lelkében a szeretetnek csak egy szikrája él — mind egy táborba sorakozik a társadalom legnagyobb betegsége ellen. Uralkodók állanak a mozgalom élén, így Oszkár svéd király — mondván: „Nem ismerem olyan árt, melyet meg nem adnék azért, hogy népemet a szesz italok igája alól kiszabadítsam.” Ez a mozgalom általános és nem új keletű, hiszen a mi székesfővárosunkban augusztus hó folyamán tartott nemzetközi kongresszus, már X. volt e nembem. Idegen államok régóta szervezkednek már, csak Magyarország áll még a szervezkedés meglehetősen kezdetleges stádiumán. Ime csak most jelent meg az első érdemes magyar munka: *Adatok az alkoholizmus kérdésének ismertetéséhez. Irta Máday Izidor ny. miniszteri tanácsos.* Érdemes munka, szép munka. Egyike azoknak, melyek nem kívánnak díszes kötésben ragyogni, hanem kézről-kézre adva, csak az elmébe vésődni. A szívekre hatni — bűnös, nehéz betegségből talpraállítani!

A könyv tartalma röviden:

I. Az alkoholizmus és annak következményei: Szaktekintélyek véleményei az alkohol hatásáról;

II. Az alkoholizmus és külföld;

III Magyarország: A szesz italok fogyasztásának nagysága és jelentősége hazánkban;

IV. Az alkoholizmus Magyarországon. Szerző kérdőívet intézett az állami közigazgatási közegekhez — 11 kérdésben ölelve fel az alkoholizmus állapotának szempontjából érdekes adatokat, melyek foglatatát e fejezetben ismerteti.

V. Az alkoholizmus ellen való teendőink.

Utóbbi fejezet az, melyet teljtartalmúan szeretnénk olvasóink szeme elé állítani, de nézzünk előbb egy-két statisztikai adatot, szomorúan beszédes számokat:

Magyarországon az évenként fogyasztott	értéke
bor	46,499.660 K.
sör	56,185.010 „
pálinka	161,826.240 „

Összesen 264.500.910 K.

Ez adatok alapján kimutatható, hogy Magyarország kerekszám 20 milliónyi lakosának mindegyikére, nőket, gyermekeket is számítva, több mint 13 korona, egy öt tagból álló családra pedig 65 korona esik évenként. Hogy más oldalról is megvilágítsuk a szesz italok fenn kimutatott értékének nagyságát: az 1904. évi állami költségvetés nyomán megemlítjük, hogy a közönségi kiadásokból Magyarországra 75 millió korona esik, hogy a közoktatásügy összes kiadása (a bevételek leszámitása nélkül) 37 millió, hogy a honvédelemre 38 millió rendes kiadás esik. Tehát mind olyan számok, melyek a 264 milliónak törpe töredékét képezik.

Szerző kimutatja, hogy Magyarországon a fejenkénti tiszta szesz fogyasztás évente 5—5,3 liter; hogy ez mit jelent, arra nézve utal Korn André francia jogtudósra, ki a Franciaországban évente és fejenként fogyasztott 4,65 liter tiszta szeszről azt mondja, hogy az 11 és fél liter 40 foku pálinkának felel meg, melyből körülbelül 400—500 liter kis pohár telik ki.

Itt ki nem térhetünk a szakértői és orvosi véleményekre, melyek megállapítják az alkoholizmus test- és lélekroncsoló embartani hatását, meg különösen azt, hogy az alkoholizmus folytan a nemzedékek testben, lélekben fokról-fokra süllyednek, mire nézve nálunk

Legnagyobb választék és legjutányosabb árran kapható.

Dívtos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Flu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakasz szerűen készítve, olcsó árban kapható.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéllő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

a sorozólajstromok kezelői adhatnának szomorú felvilágosítást. Minderre itt ki nem térhetünk, de már a fenti, teljesen szükségtelen és improduktív fogyasztást értékelő számok megdöbbentik és a legkomolyabb aggodalommal töltik el az emberbarátot.

Nem követhetjük a szerzőt az alkoholizmus hazánkra való hatályának kutatásában sem, de szószerint közöljük azt az eredményt, melyre a kutatás vezetett:

Az iszákosság úgyszólván országsszerű növekvőben van.

az ország nagy részében a szeszes italok közt a pálinka foglalja el az első helyet.

kivált a gazdasági és ipari munkások, napszámások és kiszáradók, valamint azoknak családjai az ország sok vidékén a pálinkát korcsmákban, boltokban, a munkánál, mindennemű családi és egyházi ünnep stb. alkalmával élvezik, a pálinka rendes házi italt képez és pedig igen sok vidéken nem és korkülömbőség nélkül,

a pálinkának a munkabér egy része fejében való kiszolgáltatása az ország túlnyomó nagy részében gyakorlatban van, leginkább azért, mert ezt a munkások követelik, mindennemű munkások az ország számos vidékén készpénzkeresetüknek egy jelentékeny részét ismét csak pálinkára költik el,

a pálinkára fordított kiadások sok vidéken az egyesek háztartásában hihetetlen nagy tényezőt képeznek a jobb táplálkozás, ruházódás stb., egy szóval a jólét rovására,

a korcsmák száma, de még inkább a pálinkát is mérő különböző üzleteknek száma és így a pálinkaivásra kínálkozó helyek száma túlságosan soknak mondható,

a pálinkának amugy is káros hatása bővítő szerekeknek az italba való keverése által fokoztatik s végre

a válaszokban foglalt azok az adatok, melyek az egy-egy ember által akár bér fejében, akár munka közben, akár otthon fogyasztott pálinka napi adagjának nagyságára vonatkoznak, a legijesztőbb alkoholizmusra engednek következtetést.

Szerző ezeketán közelebbről is megjelöli a társadalom feladatait. Ezek:

1. *A korcsma-reform*: célja a jelenlegi korcsma-rendszer hátrányait ellensúlyozni. Kössön a bérbeadó korcsmahelyiség-tulajdonosa oly szerződést, mely alkalmas arra, hogy a pálinkafogyasztást megszorítsa. Kösse ki például a birtokos, hogy a korcsmáros tőle vásárolja megállapítandó árban a pálinkát s ugyanilyen áron, vagy caupán a kezelési minimális ártóblettel árusítsa. Ebből az következnék, hogy a korcsmáros igyekezetét oda fordítaná, hogy a meddő pálinka ellenében a neki nyereséget hozó bor, sör és egyéb italok fogyasztását emelje. Mennél több korcsmatulajdonos fog egymással ily értelemben kezét, annál sikeresebb az akció, sőt ily egyértelmű eljárás azt is eredményezheti, hogy egész vidékek megtisztulnak a pálinka-nyavalyától.

2. *Alkoholmentes vendéglők* talaja a város és ipartelep.

3. *Gyógyintézetek*. Fenntartásuk sok költségbe kerül, tehetősebb betegek számára volna berendezhetők.

4. Szerző a kormányintézkedések sorába veszi, hogy a munkások és munkások vagy családok közt kötött, akár írásbeli szerződésben munkabér vagy fizetés fejében pálinka szolgáltatását kikötni ne legyen szabad. Ez az, amit a kormány tehet, de a társadalmon mulik, hogy a pálinkát nemcsak a munkabér, hanem apró, jelentéktelen szolgálatok jutalmazásából is teljesen kizárja.

5. *Az alkoholizmus okainak elhárítása*: „A keresethiány, a fogyatékos táplálkozás, a ruházat és lakás kezdetleges volta, a művelődés és tudás alacsony foka, az ebből folyó szűkkörű igények szülte vegetatív életmód vezetnek az alkoholizmusra, ez pedig a most felsorolt bajokon kívül még az elszegényedés növekedését, a munkakerülést, a büntettek, az elmebetegek és az öngyilkosok, a hülyék és hadiszolgálatra képtelenek számát szaporítja és nemzedékeket testben-lélekben megmérgez, elkorcsosít és elpusztít.”

Ime egy tömör mondatba szorítva a társadalom minden nyomora, mely részben oka, részben eredménye az alkoholizmusnak. Szerzőnek gyakorlati tanácsa is van az okok megszüntetésére, de messze vezetne nagyon, ha ismertetésünket erre is kiterjesztenék.

Am ott van a könyv! Mondottuk: Nem kíván diszes kötésben ragyogni, hanem kézzel-kézre adva, csak az elmébe vésődni, a szívekre hatni — bűnös, nehéz betegségből talpraállítani! Az ismertett munkát Kilián Frigyes Utódánál Budapesten (IV. Váci. u. 1.) jelent meg. Ára: 2 korona.

Sz. Cs. Á.

EGYLETI ELET.

Meghívó.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ kolozsvármegyei szakosztálya 1905. évi október hó 11 én szerdán d. u. 3 órakor, az egylet hivatali helyiségében

közgyűlést

tart, melyre a szakosztály tagjait tisztelettel meghívja

az Elnökség.

Tárgy:

Kolozsvármegye alispánjának szabályrendelettervezete a vármegyei mezőgazdasági bizottság ügyeinek a szakosztályra való átruházásáról.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A nagyenyedi kiállítás eredménye.

Mint tényt állapíthatjuk meg, hogy olyan mezőgazdasági kiállítás, mint amilyen Nagyenyeden szept. 30 tól október 3-ig lefolyt, Erdélyben még nem volt. Nemcsak terjedelmet illetőleg, mely a gépeknek és terményeknek nagy tömegét ölelte föl, hanem a kiállított tárgyak kitűnő minőségét, a kiállítás látogatottságát, a komoly érdeklődés megnyilvánulását illetőleg is. Valamiképpen a kiállítást rendező gazdasági egyesületek hónapokig tartó fáradsággal és szorgalommal igyekeztek szép és tartalmas kiállítást rendezni, azonképpen a gazdák és gépgyárosok is igyekeztek terményeikből és gyártmányaikból a legkiválóbbat, a leghasznosabbat és a legújabbat bemutatni. És mindazok, akik látták a kiállítást, el kell, hogy ösmerjék, miszerint ezt az egyirányban haladó kettős igyekezetet teljes siker koronázta és hogy évenként egy-egy ilyen kiállításnak meg van a szüksége és meg van a haszna mezőgazdasági kulturánkban.

A kiállítás a Nagy-Enyednek történelmi multtal bíró kollegiuma mellett levő városkertet teljesen elfoglalta. A mezőgazdasági terményeket fűdött pavillonban állították ki, a gépkiallítás, amely szokatlanul gazdag, a szabad térségen volt. Ez utóbbin részt vett minden jobb nevű hazai gyáros, sőt sok kül-

földi cég is. A kiállítás már a megnyitás napján Nagyenyedre vonzotta az erdélyrészi arisztokrácia és az ottani társadalmi előkelőségek nagy számát és a kiállítás egész tartama alatt messze vidék gazdaközönsége nézett, tanult és vásárolt a kiállításon.

A kiállítást szeptember 30-án d. e. 10 órakor Zeyk Dániel főispán, az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület elnöke nyitotta meg. Köszönetet mondott az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, hogy a rendelkezésére álló nagy erkölcsi tőkével lehetővé tette az erdélyi részek mezőgazdaságának támogatására szolgáló kiállítás létrejöttét. Erre a támogatásra különösen szükség volt itt Erdélyben. Nincsen a modern társadalmi munka körében foglalkozási ág, amely annyi támogatásra szorulna, mint a mezőgazdaság. Mert a föld konzervatív, ellene van minden újításnak és így ez a támogatás szükséges már csak azért is, mert a mezei gazdálkodás a legaprólékosabb gondoskodást igényli, ahol minden mulasztás nagyon megbosszulja magát. Köszönetet mondott végül a rendezésben legtevékenyebb részt vett Erdélyi Gazdasági Egyletnek.

A kiállítás mezőgazdasági része hű képa volt Erdély mezőgazdasági viszonyainak. Szemet kápráztató gyümölcs-kollekciók, szemes termények, konyhakertészeti produktumok voltak izlésesen elrendezve. Erdély legtávolabbi részéről is voltak kiállítók, akik közt egyformán érdemes dolgokat állítottak ki úgy a nagybirtokosok, mint a kiszáradók. A gépek osztálya magában foglalta mindazokat a mezőgazdasági gépeket, amelyekre az erdélyi gazdáknak szükségük van és az ekéktől kezdve a motorokig, a vetőgépektől a rostákig, a szecs-kavágóktól a tengeriszártépig és lóherfejtőgépig meg a tejgazdasági eszközökig, ott lehetett látni mindazt, ami ujat és jót a hazai és külföldi gépipar produkál.

Nem sorolhatjuk föl újból mindazt, amit a kiállításon mint legszebbet és legfigyelemre méltóbbat följegyezhetünk, hanem megelégszünk azzal, hogy a bírálóbizottságok nagy és fáradságos munkájának eredményét ismertessük. A terményeket bíráló bizottság elnöke gróf Bethlen Sándor, előadója Gálffy János vincellérképezdei igazgató volt; a gépbíró bizottság elnöke gróf Teleki Árvéd, előadója Sporzon Pál gazd. tanint. tanár volt és mindkét bírálóbizottság igyekezett alaposan és lelkiismeretesen megoldani nagy munkáját, melynek eredménye a következő volt:

Mezőgazdasági terményekért:

állami aranyérmert nyert: Gróf Teleki Árvéd.
 „ ezüstérmert „ Lunacsek Frigyes.
 „ bronz „ Gr. Mikés Kelemen
 díszoklevelet „ Zeyk Dániel
 kiállítási bronzérmert „ Fózsa Gyula (Incsel)
 „ „ Tompa Artur Sz.-Kraszna
 dicséző oklevelet „ Korponay Kornél, Szalánczy Jenő, Szász Fózsef, Vincenti Miksa, br.
 Kemény Árpád, Horváth Miklós, gr. Busseul Henrik, Zeyk Kálmán, Gáspár János, Felszeghy Sándor, továbbá a kolozsvári gazdasági tanintézet, a székely kirendeltség tejszövetkezetei, torda-aranyos vármegyei g. egylet, harasztosi gazdakör.

Gyümölcsért és gyümölcsfatermelésért:

állami ezüstérmert nyert: Reimbald Olivér, (N.-Enyed)
 „ bronzérmert „ Gr Bethlen Balázs
 díszoklevelet „ Hankovszky Zsigmond
 (Keckemét), Fischer és társai faiskolája,
 Ambrósi Mihály szőlőoltvány-telepe,
 kiáll. bronzérmert nyert: Decsö Zsigmond

Szőlők rigolozását gőzekével

70-80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

dicséző oklevelet „ Kolozsvári gazd. tanintézet, algyógyi földmives-iskola. nagyenyedi vincellérképző-iskola, magy. kir. erdőhivatal faiskolája, Erd. Szász Gazd. Egylet gyümölcsészeti szakosztálya. Választói kosárfonó-szövetkezet, *Weinrich Frigyes, gr. Bethlen Sándor, Geltsch Lajos, Benedek Károly, Nagysinkai g. e., dr. Varró László, Hagea Bazil, Donogán Gerő, Elekes Károly.*

Borért:

Diszoklevelet nyert: *Gr. Teleki Adám*
 állami ezüstérmét „ *Gr. Teleki Géza örök.*
 „ bronzérmét „ *Br. Bánffy Kázmér*
 kiáll. „ „ *Gr. Teleki Samu.*
 dicséző oklevelet „ *Winkler Fános.*
gr. Teleki László Gyula, Angyel Főzsef.

Komlóért:

Diszoklevelet nyert: *Br. Kemény Pál*
 dicsézőoklevelet nyertek: *Béldi László*
Br. Kemény Géza,
Kubányi Gyula, br. Bánffy Ernő, Bálint Dániel, Greisinger Ede, Matzenauer Richard, Papp Ödön, kolozsvári gazd. tanint.

Baromfiért és egyéb terményekért:

Állami bronzérmét nyert: *Szász József* (Czintos) dicséző oklevelet „ *Szilágyi Ferenccé* (K. Lóna), *Berkes Pál* (Kolozsvár). Transsylvania konzervgyár, *Nagy Gábor* (Kolozsvár) br. *Kemény Katalin, Schönbeck Imre, Paulini Rudolf.*

Állami pénzdíjakat kaptak:

Első aranydíjat, 100 K.-t *Horváth Pál* (Vadverem)
 2-ik „ 50 „ *Tunyogi Fános, Magy. Lapád.*
 2-ik „ 50 „ *Harasztosi gazdakör,*
 3-ik „ 30 „ *Telegay György Nagy-Enyed,*
 3-ik „ 30 „ *Solymosi Bálint* (Lőrincréve)
 3-ik „ 30 „ *Torday György,* (Kolozsvár).

Az előbbiek gazd. gyűjteményes kiállításaiért, az utóbbi gazd. gyűjteményesért. Ezekon kívül kiadatott még kilenc 20 koronás állami díj; 50 K. az Alsófehérvárm. Gazdasági Bank, 60 K. az A. G. E. által kitűzött díjakból megyeyeli kisgazdáknak.

A géposztály bíráló-bizottságának határozata szerint:

Nagyszabású és tanulságos kiállításért:

Oklevelet kaptak: *Kühne E. gépgyára, Mosen, Resitzai mezőg. gépgyár, Mc. Cormick arató-gépgyár, Bächer és Melichar mezőgazd. gépgyár.*

Sikerült és tanulságos kiállításért:

Bárdi József Budapest, *Kann és Heller* Budapest, *Sottola Ernő* Bpest. *Alfa Separator* R. T. Bpest, *M. kir. Vas és Acégyár, Kudsir, Kállai L. motortelepe* Bpest, *Beck és Gergely* Bpest, *Baltik Separator* Bpest, *Beke László* Debrecen, *The Smith Premier Typewriter Co* Bpest.

Aranyérmét nyertek:

Állami aranyérmét nyert: *Kalmár Zsigmond* rostagyáros (H.-M.-Vásárhely), kiállítási aranyérmét: „*Agrária*“ gép forg. R. T. „*Ásványi*“ féle tengeri szártépőért (Bpest), *Bellán Máttyás* Buda Cséb (Bácsmegeye) kötéláruiért.

Ezüstérmét nyertek:

Állami ezüstérmét: *Veréb István, Debrecen; Markhót és Lossiszky, Bpest; Dénes Manó mérleggyár, Bpest; Török Árpád löhere-fejtőért, Apahida; Berdenich Győző, Budapest.*

Kiállítási ezüstérmét:

Wohanka és Társa, Bpest; Első Erdélyrészi Cirokgyár, Kolozsvár.

Bronzérmét nyertek:

Állami bronzérmét *Kondor J. és Társa, Budapest; Vass Lajos, Budapest; Dorn József, Békéscsaba; Fehér Alajos, T. Szt. Miklós; Mátrai Feik és Társa, Bpest; Jurenák Miklós, Bpest; Králik Vilmos, Nagyenyed; Király János szijgyártó, Nagyenyed.*

Egyesületi bronzérmét:

Kondor J. és Társa, tőjaskeltető gépért, Budapest; Töröcsik, Jász-Apáti; Bartha Ignác, Gyulafehérvár.

Versenyen kívül igen szép és érdekes kiállítást mutattak be a magy. kir. Földmiv. lésügyi miniszterium, *Ganz és Társa, Bpest;* és a magy. kir. Államvasutak gépgyára, *Bpest;* kiknek a bíráló bizottság jegyzőkönyvileg köszönetet szavazt az áldozatkész megjelenésükért.

Minden mezőgazdasági kiállításnak célja és eredménye kétféle. Az egyik, hogy jutalmazza és buzdítsa azokat, akik a többi közül kiváló jót produkálnak; a másik, hogy a jót bemutassa, annak elérésére serkentse a termelőket. A gépkiallítások azonfelül azt a célt is szolgálják, hogy a gazdákat a géptechnika tökéletesedésével és újításaival a gyárosokat a gazdák szükségleteivel megismertessék és alkalmat adjanak mindkét résznek hasznos összeköttetések létesítésére. A nagyenyedi kiállítás minden irányban megfelelt a kívánalmaknak és biztosan számíthatunk arra, hogy ennek mezőgazdaságunkra a kellő üdvös hatása meg is lesz.

— **Uj miniszteri tanácsosok a földmiv. lésügyi miniszteriumban.** A király, a földmiv. lésügyi miniszterium előterjesztésére *Tervey Imre* és *Kazy József* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott osztálytanácsosokat miniszteri tanácsosokká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A m. kir. földmiv. lésügyi miniszter *dr. Hoffmann Ferenc* intézősegédet a kolozsvári gazdasági tanintézetből a kassai gazdasági tanintézetbe és *Jászberényi András* intézősegédet a magyaróvári gazdasági akadémiától a kolozsvári gazdasági tanintézetbe helyezte át. *Hoffmann,* aki a kolozsvári gazd. tanintézeti tanszemélyzetnek rokonszenves és törekvő tagja volt, áthelyeztetése által olyan működési körhöz jut, amely képzettségének megfelel.

— **Szőlészeti tanulmányút Erdélyben.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete által rendezett erdélyi tanulmányúton az egyesület képviselőiben *Drucker Jenő* igazgató és *Ballay Jenő* titkár vettek részt, míg a vezetést, illetőleg a rendezés részleteit *Gálffy János* vincellériskolai igazgató, *Dezso Miklós* és *Schöppner Sámuel* szőlészeti és borászati felügyelők

végezték. A tanulmányúton az egyesület számos tagja vett részt. Kolozsvárott volt a ki-rándulók találkozója, majd a kolozsvári gazdasági tanintézetet szemléltek meg, honnan az Erdélyi Pinceegylet helyiségeibe mentek, ahol báró *Jósika Gábor* elnök és *Eöry Tivadar* kaulauzolták a társaságot. Második állomása a társaságnak Gyulafehérvár volt, ahol a rosmáli és a közeli szőlőkbe rándultak. Itt megtekintették a püspöki pincéket, s azután a városháza nagytermében megtartották a szőlészeti és borászati értekezletet, a melyen nagyközönség hallgatta a *Ballay Jenő* és *Gálffy János* előadásait. Megszemléltek aztán a sárdi, magyarigeni szőlőket, a celnai uradalmi szőlőt és borgazdaságot, a krakkói Bürger-féle szőlőt és a gróf *Teleki* féle pincét, Nagyenyeden a m. kir. vincellér-iskola szőlőtelepét és prés-házát, Medgyesen a szász gazdasági iskolát, az állami és az *Ambrózi* féle ojtvány-szőlőtelepet, Alsóbajomban a katolikus státus új szőlőt, Zsidvén a szőlő és borkiállítást, Küküllőváron a gróf *Haller-féle, Ádámoson* a *Kovácsy-féle* szőlőket; *Dicsőszentmártonban* végre báró *Kemény Árpád* főispán elnöklésével értekezletet tartottak, melyen *Ballay Jenő, Drucker Jenő* és *Schöppner Sámuel* voltak az előadók. Ezzel a nyolc napot betöltő tanulmányút a társaság bevégezte.

— **A búzaárakról.** Csaknem általános volt a vélemény, hogy a világtermésnek ezidei viszonyai következtében a búzaárak valamivel alacsonyabbak lesznek, mint a tavalyiak, de mikor egy olyan par excellence kereskedő lap, mint a *Pester Lloyd* elismeri, (szept. 14. i számában) hogy a búza jelenleg „nem drága“, abból bizonyossággal következtethetünk arra, hogy azt a termelők a szükségesnél sokkal olcsóbban adják el. A gazdáknak azt a kicsinyhitű magatartását a legtöbb kéreskedőlap megfokozni igyekszik azzal, hogy az orosz termés-zükéről biztatóbban ír és az északamerikai kiviteli mennyiséget erősen túlozza. Ezzel szemben egy gazdasági piaci értesítő saját információi alapján megállapítja, hogy: Oroszország ezidei búzakivitele jelentékenyen kisebb lesz, mint a tavalyi, az északamerikai búza-termés pedig alig fogja a 180 millió q. t meghaladni, alig lesz nagyobb, mint az 1902 diki, mikor 55 millió q. volt a kivitel. Csakhogy az Uniónak évi búzaszükséglete azóta legalább 10 millió mmázsával emelkedett és ugyanilyen mennyiség lesz szükséges ott, hogy az utolsó évben megcsappant raktárkészleteket normális magasságra emeljék; tehát csak mintegy 35 millió q. jut kivitelre. De körülbelül ugyanily mennyiséggel kevesebbet fognak az idén Oroszország és Keletindia kivinni, a rozstermés általában gyenge volt, úgy, hogy a búzaárak a múlt évvel szemben való eddigi csökkenése is ezeknek a körülményeknek figyelembevételével már túlnagy. Északamerikában nem is gondolnak arra, hogy jó árut értéken alul adjanak el, mert ott már nem úgy van, mint Argentínában, hogy a fölösleget kénytelenek lehető gyorsan és minden áron az európai piacokra vetni. De az Egyesült-Államok tavasz-búza-termése sem kielégítő és mindennek következtében ott a búzaárak meg is szilárdultak. De a *Pester Lloyd* a búzáknak a budapesti gabonatözsde-n való alacsony árszínvonalát a

„AGRÁRIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleletej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél [] gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőncim: „Agraria“ Budapest,

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmiv. lés-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

termelők eljárásának tulajdonítja, „akik túlbő mennyiségekkel jelennek meg és túlságos ki nálattal a vevőkre tukmálják áruikat.” És ebben kétségtelenül van is igazság és ennek az igazságuk batása alatt kell minden erővel végre a gabonaraktárszövetkezetek létesítésére törekedniök a gazdasági intézőköröknek és a gazdáknak. Csak ezeknek segítségével érhetnek el aztán kedvező áralakulást.

— **Méhészeti előadások.** Az állami méhészeti vándortanítók folyó évi október hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait.

Toth János hatodik kerületi méhészeti v. szaktanár, székhelye Nagyenyed: 10-én Mihályfalván, 11-én Kiskapuson, 12-én délelőtt Fehéregyházán, délután Bunban, 13-án Nagyke-mezőn, 14-én Kisekemezőn, 16-án Balászfalván, 17-én Adámoson, 18-án Kiszaludon, 19-én Magyaririgben.

Nagy János hetedik kerületi székhelye Kolozsvár, 13-án a székelykereszturi tanítóképezdénél, hol a méhcsaládok átlakoltatásával fog foglalkozni.

— **A komlópiacról.** Október hó 4. Angliában az utó szedés esős időben folyt, ugyan ezért a szárítás is még fűtött helyeken is nem a legjobban sikerült; másrészt Dél-Németország sok helyéről csak 2³ termés jelentenek: okozták, hogy a komlókereskedelem 10 nap óta élénkké vált Középeurópában, s sok elsőrendű komlótermelő hely termése (Spalt) el van adva. Az élénk vásárlás dacára csak a válogatott komló ára javult néhány márkával: az átlag maradt a régi fokon! *Saaszban* 105—108—112 koronán veszik az átlag komló 50 kgrmját, ugyanott stajert 60—70, auschait 70—80 koronán! Az O. M. G. E. saazi komlóbizományosához (J. Schwarzkopf-Hopfen-Commissionär in Saaz) már sürűbben érkeznek magyar szállítmányok, amelyek 100 kilonként 130, 120, 100 koronán értékesültek: az idén úgy látszik az értékesítésnek ez a módja lesz a legajánlatosabb, amennyiben hazai piacokon még mindig csak kisebb tételekben vásárolnak lanyhán. Minden bizományba küldött komlót jó lesz az O. M. G. E.-nek bejelenteni.

— **Lódíjazás Csikszeredán.** A Csikvármegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi m. kir. miniszterium és a székelyföldi kirendeltség támogatásával folyó évi október hó 28-án Csikszeredán lódíjazást rendez, amelyen a csikvármegyei gazdák által kiállított csikós kancák, két éves és egy éves kancacsikók díjaztatnak. A csikós kancák részére (1905-beli) csikóval 4 díj 325 K., a két éves kancacsikók részére 4 díj 260 K. és az egy éves kancacsikók részére 4 díj 180 K. értékben adatik ki. A bejelentések az egyesület titkárságához (Csikszereda, megyeház) október 18-ig adandók be.

— **Kertészeti kiállítás** lesz Bécsben nov. 8—12. között. Részt vehet minden virág, gyümölcs, kertészeti eszköz, aszalvány, gyümölcsbor és befőtt. Ezt a kertészkedők figyelmébe ajánljuk.

— **Előadások a baromfiak betegségeiről.** A szász belügyminiszter a dresdai állatorvosi főiskola rektorának javaslatára elrendelte, hogy a főiskolán a következő téli félévben a baromfiak betegségeiről is tartsanak rendszeres előadásokat. Az előadásokkal dr. **Schmidt** tanárt, a poliklinika vezetőjét bízták meg. Ezzel kapcsolatban említjük fel azt is, hogy Berlinben a kisebb állatok kórházában

külön osztályt rendeztek be baromfiak részére. Ezzel az eszmével nálunk is lehetne foglalkozni.

— **Basalt festék,** hidegvizfesték, homlokzatok és belső mázolatok részére. Mikrosol házigomba, nyálka-penészgomba kiirtására és képződése ellen. Már régen mutatkozik egy könnyen kezelhető és hatásos hidegvizfesték szükségessége homlokzatok és belsőfalok mázolására, minthogy a használatban levő agyag és mészfestékek a célnak sehogyssem felelnek meg és az olajfesték pedig drága. Ezen kellemetlen helyzetben segít a Basalt festék, mely már közönséges víz hozzáadásával használhatóvá válik. Teljesen viharálló, mosható, mázolata nem repedezik és nem mormozódik, amellet tüzbiztos, ami fatárgyakra nézve rendkívül nagy előny. Minthogy a Basalt festék alig drágább mint a használatban lévő agyag és mészfestékek, amellet azonban az olajfesték összes tulajdonságait magában foglalja, ezen gyártmányának a mezőgazdaság terén bizonyára nagy jövője van, annál is inkább, minthogy a mázolóhoz való elkészítése a képzelhető legegyszerűbb. Az erjedési iparban olyan kellemetlen és káros hatású nyálka- és házigomba, zovábbá falmész stb. képződése és azok kiirtására, legjobb szernek bizonyult a Mikrosol, mely az évek során át a legjobb hírnevet vívta ki magának. Eltekintve a Mikrosol rendkívüli hatásától, mint desinficiáló szer, egyszerű alkalmazása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy erjedési helyiségekben, pinceraktárakban, lakásokban, tejzár-dásokban, égetőkben, Mikrosol a legelterjedtebb szer. Mikrosolnak semmiféle kellemetlen szaga avagy íze nincsen, mint más gyártmányoknak, miért is bárhol nyugodtan alkalmazható, anélkül hogy ember vagy állatban kárt tenné. Bővebb felvilágosítással az egyedüli gyárosok Lutz Ede és Társa, Budapest, VII. Órnagy-utca 4. szívesen szolgálnak. 1568. II.

— **Erdélyi kávé forrása a Flumei Kávé-behozatali Társaság fióktelepénél, Mátyáskirály-tér 12. (Bittó Rezső mellett) a legkiválóbb fajú kávék mesés olcsó árban szerezhethetők be. Vidékre 5 kgos megrendeléseket bérmentve és vámmentesen foganatosítunk. Telefon! 1436.**

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LASZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

A

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt

(gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Ez intézet alaptőkéje 40 millió korona. — ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET

nyujt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzvizonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre	9 20%
20 évi törlesztésre	7 60 »
25 évi törlesztésre	6 70 »
30 évi törlesztésre	6 10 »
35 évi törlesztésre	5 65 »
40 évi törlesztésre	5 35 »
42 1/2 évi törlesztésre	5 25 »
45 évi törlesztésre	5 10 »
50 évi törlesztésre	4 91 »
65 évi törlesztésre	4 60 »

Kölcsönök 4 1/2%-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítolás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglaltatik.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet”

bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A címre tessék vigyázni! 1479

Hantz Sándor könyvkötő.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 9. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítenek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek.

— **Megvételre vagy haszonbérbevitelre** keresek 500—1000 holdig való jó birtokot vasut-hoz közel. ajánlatokat kérem a kiadóhivatalhoz intézni. 1605

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételi kölcsönnyújtása és előlékeny eljárása révén kitünő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg.

Ebbeli működésben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló felelnek a lehetőségig gyors és költséget kimélt eljárás-sal szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesén rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynökköknök”, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben akár eredményes — akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányágyűnökség.

Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLozSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt
Korbuly-házi olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyujt ad
BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD

WOHANKA és TARSÁ
BUDAPEST, VÁZSI KÖRUT 76
HELLER MŰR BPEST

MOOTOR és LOKOMOBIL!

LEGOLCSÓBB és LEGMEGBIZHATÓBB ÜZEM 1 1/2-3 fillér ÓRA-LOGRONKENT

MINDEN PENZÜGYORI ELLENORZES es ENGEDÉLY NÉLKÜL

NYERSOLAJ NEMBENZIN!

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságokról szíves-kedjök ingyen árjegyzéket kérnél — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Bemutatva lesz a nagyenyedi őszi kiállításon is! Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. les. á. nit. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogköcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a te-lekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ.

köcsönt gazdáknak, birtokosok-nak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapi-rokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egyetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészyári berendezéseket,
Szecskavágókat, 1461
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés, gépek és eszközök, tejtelepek, czu-kor-, szesz- és keményítő-gyárak be-berendezése. Műtrágya, erőtakarmanyak, Dermelasse, zsák, ponyva stb. stb.

Gazdasági segédet

keresek 1713
nagyobb uradalomba,

ki legalább földműves iskolát jól vég-zett, minden jóra képes és használ-ható, előre törekvő, vasszorgalmu, szolid, erélyes, józan, oláhul is tud, azonnal beléphet, nőtlen, katonamentes, nagyon sze-rény igényű, megbízható.

Czim: T., posta Borosjenő,
(Nagy-Tománd, Aradmegye)

Marha-Mérlegek! Erős vaskorlással 1500 kilogramm horderőre to-lóssulylyal vagy sulyokkal mérésre berendezve a legjobb és a legerősebb szerkezettel!

Szekér-Hid-Mérlegek! Kocsik, szekerek és állatok mérlegelése! 4000 vagy 3000 kilogramm horderőre 4 méter hosszú, 1 méter széles, tolóssulylyal erős és szolid kivitelben.

Raktári-Mérlegek! Mindenféle rendszerű, erős és pontos kivitelben minden mérleg törvényesen hitelesítve 3 évi jótállás és jókarbantartás mellett.

Dénes Manó

gazdasági szekér-hidmérleg és marha mérleg gyáros

Budapest. 1610

Gyártelep:

VII., Dohány-utca 57.

Iroda és raktár:

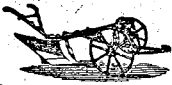
VII., Dohány-utca 78.

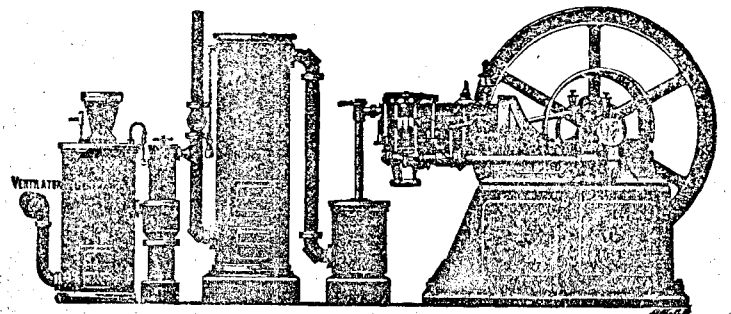
CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63,

által a legelőnyösebb árak mellett ajánljuk:
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhara-cséplők, tisztító-rosták, korikolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daralók, őrlőmalomok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomobilok, szilvő-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, fel-bontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint fel- vonókat, szitákat, szállítócsigákat, zsákelvonókat, deta- cheurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepe- ket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motoro- kat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 arany- éremmel kitüntetve. 1485

A legjobb minőségű
— juta- és len- —

ZSÁK,

vizhatlan kazal-, gép-
— és szekér- —

PONYVA

bármily méretben a
legolcsóbb gyári árban
kapható 1451

FISCHER J.

ponyva- és zsákáru-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31-33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

vasuti kocsik és aszta- gok takarására, mérsékelt kölcsöndij mellett.

Egyszer használt zsákok liszt, korpa, tengeri, fa- szén töltésére állandóan olcsó árak mellett kaphatók.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapít- ványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban 400.000.— K. Alapítók	1,278.240.— "
Tartalékok		200.000.— "
	élet	455.436.11 "
		Osszesen: 2,333 676.11 K.

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	59.782.36 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.23 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok dij- arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelesleg- ből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os dijvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határo- zattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os dijvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os dijvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1018

az igazgatóság.

Gyakornoki vagy segéd-tiszti állást keres

21 éves. erős. kolozsvári gazdasági tanintézetet végzett, magyarul, románul és németül tudó, egy évi gyakorlattal bíró, katonai kötelezettségének eleget tett fiatal ember október 1-re, szerény feltételek mellett. Címe az Erdélyi Gazdatiszti Egylet titkári hivatalánál megtudható

Szőlőajtványok eladása

Érmelléken, Kólyon 20.000 darab
— első osztályu fajtisza —

gyökeres fásajtvány

(muskotály, rizling, bakar, chas-selas, csemege- és erdei fajokban)
1906. tavaszán, vagyis március
folyamán

eladó ezrenként 180 koronával

(Vasuti szállítást a vevő fizeti.) Venni szándékozók
levélben értekezhetnek szőlőtulajdonos

vekerdi Olasz Irénnel

Nagyvárada, Ezredéves-emplétkér.

Fischer és Társa

faiskolák

Nagyenyed (Alsófehérmegye).

40 katasztrális holdon fekvő faiskoláink Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa különböző alakokban és a legjobb és legfinomabb fajokban.

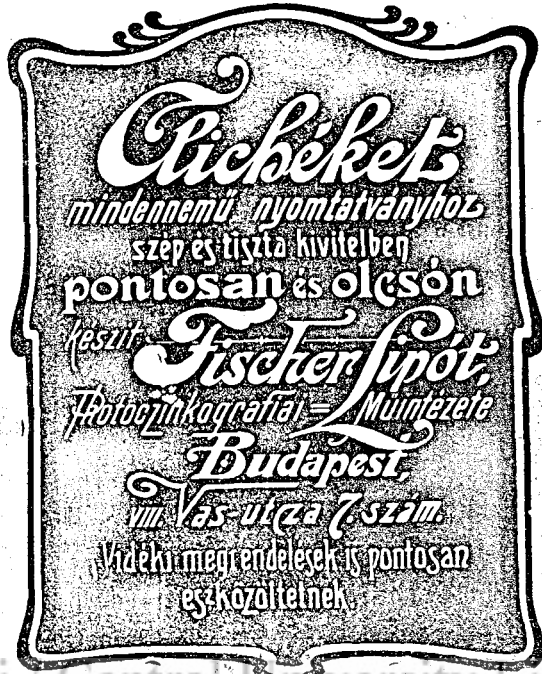
Gyümölcsvadoncokban készlet 1 millió.

Gledicsia legjobb kerítés növényben készletünk 1 millió.

Akácza, erdősítésre alkalmas 1 1/2 millió. Disz-csérjék, sétatér, magános fák. 1352

Árjegyzék ingyen.

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Irodalmi Megjelent KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA jelentés! Könyv-, mű- és zeneműnyagkereskedéséhen

az 1905. évre szóló

Hasznos Könyvnaptár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felüli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban. A könyvnaptárban előforduló műveket

csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű díjtalanul és bérmentve segédkönyvet mindenkinek küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalmat felüli gazdag tartalmu könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékünket.

Ozégünk, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálni, mindenkinek, még a legszerényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részletek mellett beszerezhesse.

Tessék Rézni az 1905. évi Hasznos Könyvnaptárt díjtalanul és bérmentve!

Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Máramaros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

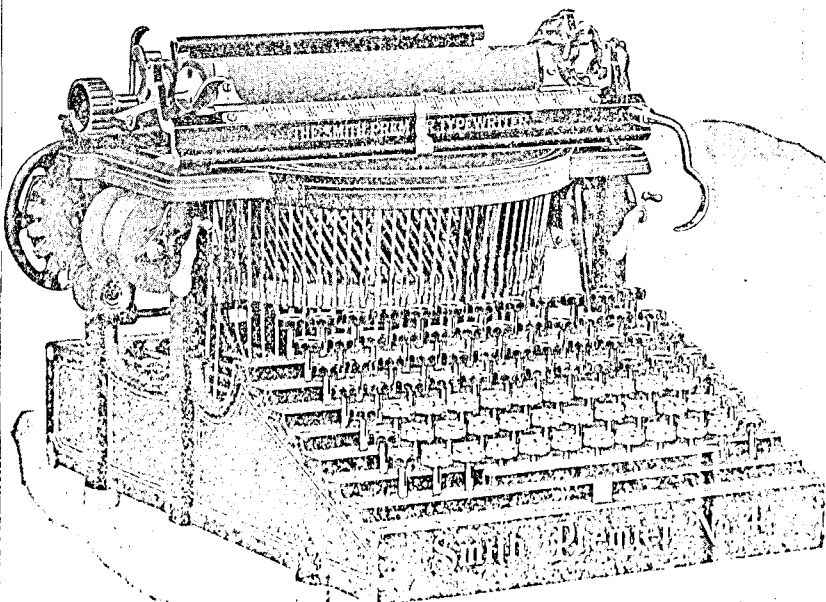
Központ:

Budapest, Andrásy-út 4.

Írógépmunkákat és sokszorosításokat a legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

Ötvös-borok.

Minden mennyiség és minőségben egyedül kaphatók

Ötvös Dánielné

bornagykereskedő pinczejéből

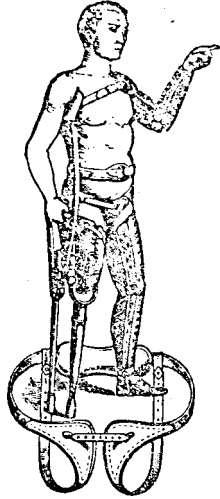
Telefon 511. Kolozsvár. Telefon 511.

Vezérképviselője: A Münchener Pschor és a Pilsener I., Rézvény Kőbányai Polgári és Temesvári gyártelep sörözőknek.

Udvari Szállítója:

Ő Felsége a magyar királynak és osztrák császárnak.

Ő Felsége a német császárnak és porosz királynak. 1498

Specialista
sérvkötőkben!

KELETI-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legtekélyesebb a maga nemében!

Egyoldalu . . . 12 korona.
Árak: Kétoldalu . . . 24 korond.
Tegestgyógyászati gyárban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnék továbbá:

múlábak és műkezek,
amputáltak részére.

Műfüzők és egyenestartók
ferdénnyittek részére.

Járó- és támgépek
comb-, térd- és bokazületgyuladással stb.

Haskötők gyomorhaj, vándorvesse, köldöksérv és lógó has ellen. Görccsér harisnyák.

Legújabb 1905. évi körülbelül 3000 díszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

KELETI J. orvossebészeti műszergyáros Budapest,
1452 IV., Koronaherceg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita-rend zárdapalotájában)

Gyár: Központi város ház. Alapítva: 1878

PINTÉR MIKLÓS

=makói gyógyfű-telepén=

egy millió

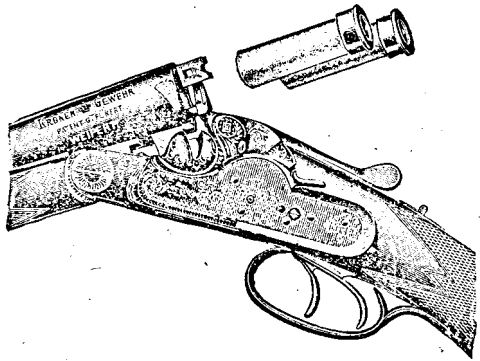
borsosmenta,

fodormenta és

zsálya-gyöksarj

eladó

A fehéregyházai állami birtokkezelőség a „Magyarország“ május 12. számában a múlt évről a borsosmenta holdankénti tisztá jövedelmét 836 K., a fodormentháét 931 K., a zsályáét 609 koronával tünteti ki. 1623

Korona-fegyver Fükert saját szabadalmazott závarzatával.

Szabadalmazva Magyarországon-Ausztriában, Németországban, Belgiumban, Franciaországban és Angliában.

A Fükert saját szabadalmazott závarzatával ellátott korona-fegyver a jelenkor legjobb és legkiválóbb vadászfegyvere.

E tény indoklására szolgáljon a következő rövid leírás:

Mint a fenti ábra mutatja, a korona-fegyver závarzata nem csupán az ismert 3-, 4- és 5-szörös retesz, illetve baráncszeg-závarzattól áll, hanem a csövek az eddigi szabad oldalakon is — melyek a tüzelésnél, különösen gyérfüstű löper alkalmazása mellett, nagy

gözműködésnek vannak kitéve — be vannak foglalva s mintegy beágyazva fekszenek a csőkamrárt szilárdan körül fogó oldalpofákban.

A csövön alkalmazott toldalékok a pofák megfelelő réseibe kapaszkodnak és így megakadályozzák azok lecsuszását a baskútról. E két külön závarzat szilárdsága oly nagy, hogy az eddig használt závarzatokat messze felülmúlja s ezért zárótehetőségük oly kiváló, hogy jobb és előnyösebb már nem is képzelhető.

A korona-fegyvernél a töltés és tüzelés a lehető legkényelmesebb és leggyorsabb, mert a závarzat egyszerű nyitása által mindkét ütőszeg magától megfeszül és egyben biztosították s a kilőtt töltények hüvelyekbe kivetése is önműködőleg történik.

A korona-fegyver závarzatán kívül két kis kakas van, miről nemcsak könnyen felismerhető, hogy a két cső közül melyik van kiürülve, de tetszés szerint meg is feszíthető, vagy feszíteníthető az ütőszeg. — A koronafegyver löszabotossága egészen kiváló, elsőrendű. — A korona-fegyver szállítatik ugyis, mint egy-, két- és háromcsövű puskák. Részletes árjegyzéket ezekről, valamint minden más vadászfegyverről és felszerelésről kívánatra bérmentve küld:

G. Fükert, Weipert, Erzgebirge, Csehország.

Kitüntetve ő cs. és ap. kir. felsége, Ausztria császára és Magyarország királya valamint a szász és szerb király ő felségeik által. — 36 érem. 1591

Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjű, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet telkén, az Attila-utczában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

Csatornázás, Vizvezetékek, Villanyvilágítás!

Bővebb értesítés: naponta dé. 11-1-ig és d. u. 4-6-ig az E. G. E titkári irodájában Kolozsvárt, Petőfi u. 7. sz. I e. balra. 1596

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (prácios) puska műves

FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és cséllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus serét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar!

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a saint-louis-i világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.